

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **A. C.,** zastoupený advokátkou JUDr. Barborou Kašparovou, se sídlem Revoluční 123/17, Liberec, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 59 Az 455/2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 1. 8. 2003, č. j. OAM-1745/AŘ-2002, kterým byl zamítnut rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 5. 11. 2001, č. j. OAM-2839/VL-14-P16-2001, o zastavení řízení o udělení azylu podle § 25 odst. 1 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá, že skutková podstata, z níž žalovaný ve svém zjištění vycházel, nemá oporu ve spisech, neboť nebyl přesně a úplně zjištěn skutkový stav věci.

Stěžovatel uvádí, že se cítí být pronásledován z důvodu své příslušnosti k sociální skupině ve smyslu § 12 zákona o azylu, který blíže určuje jeho právo na poskytnutí azylu

podle čl. 43 Listiny základních práv a svobod. Toto podle svého názoru uvedl již při pohovoru před žalovaným, kde uvedl, že ze své země původu uprchl proto, že se odmítl podřídit sociálním omezením v této zemi. Stěžovatel také uvádí, že jeho přináležitost k sociální skupině, jíž je nutno rozumět skupinu osob podobného zázemí, obyčejů či společenského postavení, činí jeho pobyt v zemi původu, či návrat do ní, pro něj nesnesitelným. Dále uvádí, že své obavy z pronásledování sice v jednání se žalovaným neuplatnil dostatečně jednoznačně, to však bylo dáno tím, že je nedokázal jasně vyjádřit, a proto je pouze obsáhl do svého „příběhu“, což dále zdůvodňuje psychosociálním rozborem své osobnosti a svých duchovních pohnutek. Uvádí také, že nelze tvrdit, že je nadále loajálním ke své zemi původu pouze proto, že stále drží moldavský cestovní pas. Odmítá také, že by jeho motivy k odchodu z Moldavska byly čistě ekonomické, naopak tvrdí, že za ekonomickými dopady na živobytí se mohou skrývat složité děje politického pronásledování.

Konečně stěžovatel odkazuje na právní zásadu, podle níž důkazní břemeno sice leží na osobě vznášející nárok, povinnost osvětlit některá fakta a iniciativa v tomto jednání však leží částečně i na žalovaném, kterému se nezdařilo plně odstranit některé nejasnosti ve výpovědi stěžovatele, když nepravdivá prohlášení nejsou sama o sobě důvodem pro odmítnutí udělení azylu.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti. Nechápe námitky právní zástupkyně ohledně pohovoru se stěžovatelem, neboť takový pohovor se stěžovatelem vůbec učiněn nebyl, přestože k němu byl stěžovatel opakovaně vyzván, ale nedostavil se. Další námitky se podle žalovaného vůbec nevztahují ke stěžovatelovu případu. Stěžovatel při projevení úmyslu požádat o azyl uvedl, že jeho důvody jsou ekonomické a je po něm jeho věřiteli požadováno zaplacení dluhu, povinnost platit dluhy ovšem žalovaný označuje za běžnou občanskoprávní praxi. V dalším odkazuje žalovaný na správní spis. Z těchto důvodů navrhuje, aby byla kasační stížnost takto zdůvodněná zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 31. 3. 2001 na základě žádosti, v níž je jako důvod uvedeno, že si stěžovatel v Moldavsku půjčil peníze na úrok a neměl je jak vrátit. Proto přijel do ČR vydělat peníze, aby mohl dluh vrátit, jinak se nemůže vrátit, neboť jej hledá věřitel.

Žalovaný řízení o této žádosti zastavil podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. d) zákona o azylu svým výše označeným rozhodnutím ze dne 5. 11. 2001, když konstatoval, že vyzval stěžovatele, aby se dne 17. 10. 2001 dostavil k pohovoru za účelem objasnění důvodů svého návrhu na zahájení řízení o udělení azylu. Vzhledem k tomu, že se stěžovatel bez řádné omluvy nedostavil, vyzval jej žalovaný znovu, aby se dostavil k pohovoru, jenž měl být proveden dne 2. 11. 2001. Stěžovatel nedbal ani této výzvy, přestože byl o obou termínech řádně vyrozuměn, a nedostál tak své povinnosti dostavit se na předvolání k pohovoru vyplývající mu z ustanovení § 23 odst. 2 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel rozklad odůvodněný tím, že si půjčil peníze na úrok a nemůže je vrátit, proto prosil, aby mu bylo prodlouženo azylové řízení, neboť se pro vysoké dluhy nemohl vrátit do vlasti. Rozklad byl zamítnut rozhodnutím

ministra vnitra ze dne 1. 8. 2003, kde ministr vnitra uvedl, že nenašel pochybení v postupu správního orgánu prvého stupně a rozklad tedy neshledal důvodným.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, v níž zopakoval, že žádá o udělení azylu z finančních důvodů, neboť dosud nesplatil půjčené peníze a nemůže se tedy vrátit do své vlasti, proto prosil krajský soud o pochopení jeho nelehké situace.

Tuto žalobu zamítl Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, svým výše označeným rozsudkem, kde rekapituloval průběh doručování výzev stěžovateli k dostavení se k pohovorům a postup žalovaného plynoucí ze stěžovatelova nedostavování se. Krajský soud konfrontoval tento postup se stěžovatelovou žalobou a shledal, že za situace, kdy důvody uvedené v žalobě nezpochybňují rozhodnutí o zastavení řízení, ale vyjadřují pouze stěžovatelův nesouhlas s tím, že se mu během pobytu v ČR nepodařilo vyřešit jeho finanční problémy, nelze k této žalobě označit postup žalovaného za nezákonný. Stěžovatel tedy nepoukazoval na žádné vady řízení, kterých se měl žalovaný dopustit, a krajský soud proto jeho žalobu zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatelova prvá kasační námitka se opírá o tvrzení, že stěžovatel byl ve své zemi původu pronásledován z důvodu své přináležitosti k sociální skupině, v jejímž rámci se odmítal podřídit jistým sociálním omezením. K problematice sociální skupiny se Nejvyšší správní soud již vyjádřil ve svém rozsudku ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. 2 Azs 69/2003 (nepublikováno), kde uvedl: *„Sociální skupina ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je společenský útvar, jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může ČR poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám.“* Stěžovatel ovšem vůbec neuvádí a nikdy v průběhu správního ani soudního řízení

neuváděl nic, co by jej zařadilo do útvaru, jenž by byl ve smyslu závěrů tohoto rozsudku přesně určitelný. Skutečnost, že se mu tuto sociální skupinu nepodařilo dostatečně přesně vymezit, stejně jako se mu nepodařilo ani uvést, jakým sociálním omezením se odmítl podřídit, se pak stěžovatel snaží kompenzovat sofistikovanou argumentací definicemi a psychologizujícími úvahami a teoriemi o možných podobách pronásledování, nemajícími nicméně reálného obsahu a vazby na stěžovatelovu situaci. Nelze tak shledat, že by stěžovatel byl příslušníkem blíže neurčené sociální skupiny, jak nově uvádí v kasační stížnosti, natož že by byl z důvodu této neprokázané příslušnosti k sociální skupině ve své zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu.

Druhá stěžovatelova námitka pak směřuje proti tomu, že žalovaný údajně nesprávně dovodil, že důvody stěžovatelova odchodu ze země byly výlučně ekonomické, neboť se žalovanému nezdařilo odkrýt ve stěžovatelově „příběhu“ skutečné motivy jeho odchodu ze země původu, jakkoli zde byly dle stěžovatele obsaženy. Při přezkumu této otázky vyšel Nejvyšší správní soud zejména ze skutečností, jež stěžovatel uvedl v žádosti o azyl, která je fakticky jediným zdrojem informací o stěžovatelově situaci. Z této žádosti, ani z ničeho jiného, nelze dovodit, že by kdekoli v jejím pozadí byly obsaženy ty duševní stavy, jež namítá stěžovatel v kasační stížnosti, tedy potenciální politické názory stěžovatele, možný strach *„tváří v tvář jakýmkoliv úřadům“,* či obava *„hovořit otevřeně a podat ucelený a přesný obraz svého případu“*.

Zejména je však nutno souhlasit se žalovaným v tom, že kasační stížnost se zcela míjí s obsahem správního spisu a vůbec nemíří do rozhodnutí žalovaného ani krajského soudu. Ani složité, ale k osobě stěžovatele se nijak nevztahující, argumentační konstrukce právní zástupkyně stěžovatele nemohou zakrýt, že stěžovatel si do ČR přijel vydělat peníze na splacení dluhu ve své zemi původu a po zahájení správního řízení se nedostavoval k pohovorům k důvodům žádosti o azyl; tyto konstrukce navíc na tuto situaci ani nijak logicky nenavazují a s konkrétním stěžovatelem patrně nemají vůbec žádnou souvislost. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal, že by bylo možno ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. dospět k závěru, že skutková podstata, z níž žalovaný ve svém zjištění vycházel, nemá oporu ve spisech a že nebyl přesně a úplně zjištěn skutkový stav věci. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. září 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu